

רצף טעויות אנושיות והבטחה אחת חוזרת

"וַיִּפֹּץ ה' אֶתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיַּחֲדְלוּ לִבְנֹת הָעִיר. (ט) עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בְּבֵל כִּי שָׁם בְּבֵל ה' שָׁפַת כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפְיָצָם ה' עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. (י) אֵלֶּה תּוֹלְדֹת שָׁם שָׁם בֶּן מֵאָת שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת אֲרַפְכְּשָׁד שְׁנַתִּים אַחֵר הַמִּבּוֹל. (יא) וַיְחִי שָׁם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת אֲרַפְכְּשָׁד חֲמִשָּׁה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (יב) וְאֲרַפְכְּשָׁד חֵי חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת שְׁלַח. (יג) וַיְחִי אֲרַפְכְּשָׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת שְׁלַח שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (יד) וְשְׁלַח חֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת עֶבֶר. (טו) וַיְחִי שְׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת עֶבֶר שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (טז) וַיְחִי עֶבֶר אֲרַבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת פֶּלֶג. (יז) וַיְחִי עֶבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (יח) וַיְחִי פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת רְעוּ. (יט) וַיְחִי פֶלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת רְעוּ תִשְׁעָה שָׁנִים וּמֵאוֹתִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (כ) וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת שְׂרוּג. (כא) וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת שְׂרוּג שְׁבַע שָׁנִים וּמֵאוֹתִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (כב) וַיְחִי שְׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת נַחֲוֹר. (כג) וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת נַחֲוֹר מֵאוֹתִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (כד) וַיְחִי נַחֲוֹר תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת תֵּרַח. (כה) וַיְחִי נַחֲוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת תֵּרַח תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת. (כו) וַיְחִי תֵּרַח שְׁבַעִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת אַבְרָם אֶת נַחֲוֹר וְאֶת הָרָן. (כז) וְאַלֶּה תּוֹלְדֹת תֵּרַח תֵּרַח הוֹלִיד אֶת אַבְרָם אֶת נַחֲוֹר וְאֶת הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת לוֹט. (כח) וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֵּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים. (כט) וַיִּקַּח אַבְרָם וְנַחֲוֹר לְהֵם נָשִׁים שָׁם אֵשֶׁת אַבְרָם שָׂרִי וְשָׁם אֵשֶׁת נַחֲוֹר מִלְכָּה בַת הָרָן אֵבִי מִלְכָּה וְאֵבִי יִסְכָּה. (ל) וַתְּהִי שָׂרִי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלֵד. (לא) וַיִּקַּח תֵּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן הָרָן בְּנוֹ וְאֶת שָׂרִי כִלְתּוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיָּשְׁבוּ שָׁם. (לב) וַיְהִי יָמֵי תֵּרַח חֲמִשָּׁה שָׁנִים וּמֵאוֹתִים שָׁנָה וַיָּמָת תֵּרַח בְּחָרָן." (בר' יא, ח-לב)

2. אברבנאל: 'ומנגד אליו. הנה התבאר למה זכר כאן הכתוב שהרן הוליד את לוט שהיה זה להגיד שמת הרן בבחרותו כשהוליד בן אחד לא יותר ושמת בארץ מולדתו והוא כנגד הטבע ששם יהיה האדם יותר בריא'

3. רד"ק: **אין לה ולד** - בעודה באור כשדים אין לה, אבל בארץ כנען היה לה. וזהו שאמר האל לאברהם, כשאמר לו "לך לך מארצך... אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול" (בר' יב, א-ב): שם אעשה אותך לגוי גדול.

4. בכור שור: **ותהי שרי עקרה אין לה ולד** - להודיע חיבתו של אברהם אבינו, שהניח כל ירושת אביו וכל מה שהיה לו שם, והלך כאשר צווה ה'; כי אם הניח שם או בן או בת שירשו את חלקו בבית אביו, לא היה דבר גדול כל כך, אבל עכשיו הפקיר והניח הכל ורץ אחרי מצות הקדוש ברוך הוא

5 ויאמר ה' אֶל־אַבְרָם לֵךְ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ וּמִבֵּית אֲבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ. וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָם וְאֶגְדֹּלָה שְׁמֹךָ וְהָיָה בְּרָכָה וְאַבְרָם מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָזָר וְנִבְרָכּוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחֵת הָאָדָמָה וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בְּרַחֲמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בָּצֵאתוֹ מִחָרָן וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרִי אֵשֶׁתוֹ וְאֶת־לוֹט בְּרָאֲחִיו וְאֶת־כָּל־רֵכוֹשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן" (בראשית יב א-ה)

6. אברהם

יציאה מחרן

הבטחת הזרע

הבטחת ברכה והגנה מקללות

ברכה על פני משפחות האדמה

תרח

הגירת לחרן

אובדן בן

עקרות

פגיעה בהמשכיות הזרע על רקע ריבוי

והולדה המוצגת ברשימת היחס

שקדמה לסיפור תרח.

7. ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והפנעני אז בארץ וירא ה' אל אברהם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו: ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אלה בית אל מים והעי מקדם ויבן שם מזבח לה' ויקרא בשם ה' ויסע אברהם הלוד ונסוע הנגבה ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ:

8. אברבאנל: "מה ראה אברהם אחרי שהלך אל ארץ כנען כאשר דבר אותו אלהים ושם נראה לו השם הנכבד להודיעו שהיא הארץ אשר הוכיח לשבתו עליה ויעדו בו יעודים טובים. למה זה יצא משם ללכת מצרים מפני זלעפות רעב. והיה לו לבטוח בה' אשר ציווהו לצאת מארצו שברעב יפדהו ממות וכמ"ש הנה עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב". וכבר כתב הרמב"ן שאברהם חטא בזה ושעל זה החטא נגזר גלות מצרים והוא דעת רחוק מן ההקשר השכלי כמו שיתבאר אחר זה.

9.	תרח	אברהם
קונפליקט	אובדן בן עקרות	רעב
פתרון אנושי	נישואים בין אחים והגירה לחרן	הגירה למצרים הצגת שרי כאחות אברהם
תוצאה הנגזרת מהפתרון האנושי	פרידה ונתק משפחתי נדודים והליכה לכנען	שיבה לכנען ופרידה מלוט (כפי שיודגם בהמשך)

10. "ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אלשרי אשתו הנהנא ידעתי כי אשה יפתמראה את" (בר' יב, י).

11. רש"י: וינגע ה' את פרעה - במין ראתן לקה, שהתשמיש קשה לו, בראשית רבה (מא, ב) ואת ביתו - כתרגומו: "ועל אנשי ביתיה". ומדרשו (תנח' לך לך ח): לרבות כתליו ועמודיו וכליו.

12. עלדבר שרי אשת אברהם: ויקרא פרעה לאברהם ויאמר מהזאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך הוא: למה אמרת אחתי הוא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך: ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו ואת אשתו ואת כל אשר לו" (בר' יב, יז-כ).

13. "ולאנשא אתם הארץ לשבת יחדו פיהיה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו... הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה: וישאלוט את עיניו וירא את כל כפר הירדן כי כלה משקה לפני שחת ה' את סדם ואת עמרה כגן ה' בארץ מצרים באכה צער: ויבחרלו לוט את כל כפר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו" (בראשית יג, ו-יא)